

SPRAWOZDANIE

**z realizacji programu „AS-Aktywny Senior.
Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023”
za rok kalendarzowy 2020**

SPIS TREŚCI

I. Informacje ogólne.....	3
1. Regulacje prawne.....	3
2. Założenia, adresaci oraz okres realizacji programu.....	3
II. Realizacja działań w ramach programu „AS-Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023”.....	4
1. Realizatorzy działań programu „AS-Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023”.....	4
2. Zrealizowane w 2020 roku działania wpisujące się w program „AS-Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023”.....	4
2.1 Wsparcie przy tworzeniu zespołów pośrednictwa opiekunów/asystentów dla osób starszych i niepełnosprawnych lub niesamodzielnych (np. w ramach Agencji Usług Socjalnych działających przy MOPS lub tworzonych w ramach organizacji pozarządowych, wolontariatu).....	4
2.2 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych ukierunkowana na pomoc osobom starszym ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 50+, powrót na rynek pracy w charakterze np. wykwalifikowanego opiekuna osoby starszej.....	6
2.3 Wsparcie przy tworzeniu przez środowiska lokalne wolontariatów międzypokoleniowych bądź nawiązanie bliższej współpracy z już istniejącymi.....	7
2.4 Udzielanie wsparcia w ich działalności lokalnym Klubom Seniora, Centrum Aktywności Seniora, Dziennemu Domowi Pomocy Społecznej, Klubom Integracyjnym.....	9
2.5 Zakładka informacyjna na stronie internetowej Powiatu Będzińskiego pod nazwą „Aktywny Senior” (dawniej „Echo Seniora”).....	14
2.6 Wsparcie dla tworzenia lub działalności lokalnych Uniwersytetów Trzeciego Wieku/Akademii Twórczego Rozwoju Seniora i Wnuka.....	14
2.7 „Karta AS – Aktywnego Seniora” – statystyka w 2020 r.....	15
III. Podsumowanie.....	17

I. Informacje ogólne

1. Regulacje prawne

Program „AS-Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023” przyjęty został w oparciu o następujące przepisy:

- art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920);
- art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.);
- uchwałę Nr 26/19 Zarządu Powiatu Będzińskiego z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie przyjęcia „AS-Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023”.

2. Założenia, adresaci oraz okres realizacji programu

Program „AS-Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023” został przyjęty ze względu na wzrastającą liczbę osób powyżej 60. roku życia w społeczeństwie oraz ich rosnące potrzeby. Program powstał, by realizować założenia polityki senioralnej, tj. kształtować warunki dla godnego i zdrowego starzenia się oraz walczyć z wykluczeniem społecznym. Celem głównym jest poprawa jakości życia osób starszych z terenu Powiatu Będzińskiego.

Cele szczegółowe Programu „AS - Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023”:

- wspieranie wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, artystycznej i sportowej osób starszych;
- zwiększenie bezpieczeństwa fizycznego – przeciwdziałanie przemocy, łamaniu praw i zaniedbaniom wobec osób starszych;
- przeciwdziałanie wykluczeniu seniorów jako grupy społecznej;
- zapewnienie godnego starzenia się w dobrym zdrowiu;
- wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia lokalnego, rynku pracy;
- tworzenie warunków dla integracji wewnątrz i międzypokoleniowej osób starszych;
- ułatwienie dostępu osobom starszym do niedrogich, trwałych i wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej;
- wspieranie rozwoju edukacji osób starszych.

Adresaci programu: mieszkańcy Powiatu Będzińskiego, którzy ukończyli 60. rok życia.

Okres realizacji programu: 27 marca 2019 roku – 31 grudnia 2023 roku.

II. Realizacja działań w ramach programu „AS-Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023”

1. Działania programu „AS-Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023” w roku 2020 realizowane były przez:

- Wydział Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Będzinie;
- Wydział Promocji Powiatu Starostwa Powiatowego w Będzinie;
- Powiatowego Rzecznika Konsumentów Starostwa Powiatowego w Będzinie;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie;
- Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny w Będzinie;
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Wojkowicach;
- I Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Będzinie;
- II Liceum Ogólnokształcące im. S. Wyspiańskiego w Będzinie;
- III Liceum Ogólnokształcące im. C. K. Norwida w Będzinie;
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Siewierzu;
- Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Górniczej;
- Komendę Powiatową Policji w Będzinie;
- Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie.

W roku 2020 realizacja Programu ukierunkowana była w dużej mierze na ochronę zdrowia seniorów w czasie pandemii oraz zwiększenie aktywności społecznej seniorów poprzez włączenie ich w działalność społeczną, integrację międzypokoleniową, powrót do czynnego życia w społeczności lokalnej oraz aktywność kulturową, co było realizowane często w sposób zdalny, by nie narażać seniorów na zarażenie wirusem Covid-19. Wiele jednostek nie mogło zrealizować zaplanowanych na 2020 r. działań związanych z seniorami ze względu na pandemię. Są to między innymi Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Będzinie, Wydział Zdrowia i Organizacji Pozarządowych Starostwa Powiatowego w Będzinie, Wydział Zarządzania Bezpieczeństwem Starostwa Powiatowego w Będzinie, Powiatowy Młodzieżowy Dom Kultury w Będzinie, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Będzinie, Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Czeladzi.

2. Zrealizowane w 2020 roku działania wpisujące się w program „AS-Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023”

2.1 Wsparcie przy tworzeniu zespołów pośrednictwa opiekunów/asystentów dla osób starszych i niepełnosprawnych lub niesamodzielnych (np. w ramach Agencji Usług Socjalnych działających przy MOPS lub tworzonych w ramach organizacji pozarządowych, wolontariatu).

W 2020 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie udzieliło dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych dla 12. osób powyżej 60. roku życia, w tym 9 osób przystosowało mieszkania do swoich potrzeb, 1. osoba uzyskała dofinansowanie do budowy podjazdu, 1. osoba uzyskała dofinansowanie do zakupu i montażu krzeselka, 1. osoba

przystosowała mieszkanie do swoich potrzeb oraz uzyskała dofinansowanie do budowy podjazdu.

W ramach likwidacji barier w komunikowaniu się dofinansowanie uzyskało 5 osób powyżej 60. roku życia, w tym 3 osoby zakupiły komputery, 1. osoba telefon komórkowy, 1. osoba komputer i telefon.

W ramach likwidacji barier technicznych dofinansowanie uzyskało 27 osób powyżej 60. roku życia, w tym 3 osoby zakupiły schodolaz, 13 osób łóżko rehabilitacyjne, 2. osoby podnośnik transportowy, 3 osoby przenośny koncentrator tlenu, 1. osoba oporęczowanie i krzesło kąpielowe, 1. osoba schodolaz i fotel geriatryczny, 1. osoba schodolaz, podnośnik transportowy i łóżko rehabilitacyjne, 1. osoba chwytak, taboret kąpielowy i podpórkę pod plecy, 1. osoba napęd elektryczny do wózka inwalidzkiego, 1. osoba elektryczne otwieranie bramy i furtki.

Należy nadmienić również, że w roku 2020 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie dofinansowało na łączną kwotę 37 009,97 zł organizacje pozarządowe działające w obszarze sportu, kultury, rekreacji i turystyki na rzecz osób niepełnosprawnych, w których szeregach są osoby powyżej 60. roku życia.

Tabela nr 1. Dofinansowanie udzielone przez PCPR w 2020 roku

Lp.	Nazwa organizacji	Przedmiot dofinansowania	Kwota dofinansowania
1.	Bank Życzliwych Serc w Siewierzu	Wyjazd do Dream Park Ochaby	2 000,00 zł
2.	Bank Życzliwych Serc w Siewierzu	Wycieczka - Busko Zdrój, Pacanów	7 000,00 zł
3.	Bank Życzliwych Serc w Siewierzu	Wycieczka - Bielsko-Biała	1 500,00 zł
4.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Będzinie	Wycieczka - Mazury	5 000,00 zł
5.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Będzinie	Wycieczka - Ciechocinek	7 000,00 zł
6.	Będzińskie Stowarzyszenie Amazonek	Wycieczka - Dziwnówek	5 000,00 zł
7.	Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Familia”	Rejs Kanałem Gliwickim, Czarnocin oraz Pławniowice i „Kolejkowo” Gliwice	7 000,00 zł (zwrot 2 410,03 zł)

8.	Polski Związek Niewidomych w Czeladzi	Spotkanie „Biała Laska”	900,00 zł
9.	Polski Związek Głuchych w Będzinie	Wycieczka - Kłodzko	4 020,00 zł
10.	Polski Związek Niewidomych w Czeladzi	Wycieczka - Pławniowice, Moszna	zwrot przyznanego dofinansowania w całości (5 380,00 zł)
RAZEM			37 009,97 zł

Źródło: Statystyka Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie

2.2 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych ukierunkowana na pomoc osobom starszym ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 50+, powrót na rynek pracy w charakterze np. wykwalifikowanego opiekuna osoby starszej.

W roku 2020 Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie realizował cel szczegółowy programu „Wspieranie tworzenia miejsc pracy dla osób w wieku 50+ poprzez niwelowanie problemu ageizmu, czyli dyskryminacji ze względu na wiek”. Pośród działań podejmowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w 2020 roku wymienić należy:

- w okresie sprawozdawczym z porady indywidualnej skorzystało 15 osób powyżej 50. roku życia, z porady grupowej 8 osób, z grupowych spotkań informacyjnych 51 osób;
- w okresie od stycznia do końca grudnia 2020 roku z tytułu podjęcia zatrudnienia z ewidencji osób bezrobotnych wyłączono 375 osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia, które stanowiły 15,4% wszystkich wyłączeń z ww. powodu w roku ubiegłym (2020 r. – liczba bezrobotnych wyłączonych z tytułu podjęcia pracy ogółem – 2 435 osób);
- w 2020 roku w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50. rok życia zatrudnienie podjęły 2. osoby bezrobotne powyżej 50. roku życia;
- w 2020 roku 1. osoba bezrobotna powyżej 50. roku życia rozpoczęła udział w szkoleniu;
- na dzień 31. grudnia 2020 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Będzinie zarejestrowanych było 1024 osoby powyżej 50. roku życia, w tym 330 kobiet (32,2%), w tym 153 osoby (14,9%) z prawem do zasiłku. W porównaniu z rokiem 2019 liczba osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia zwiększyła się o 279 osób, tj. o 37,4%.

Tabela nr 2. Osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia

WEDŁUG STANU	Osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia			
	ogółem		w tym z prawem do zasiłku	
	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety
31.12.2019 r.	745	265	121	59
31.12.2020 r.	1024	330	153	71

Źródło: Statystyka Powiatowego Urzędu Pracy w Będzinie

Ponadto I Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Będzinie w ramach celu szczegółowego „Wspieranie tworzenia miejsc pracy dla osób w wieku 50+ poprzez niwelowanie problemu ageizmu, czyli dyskryminacji ze względu na wiek” w 2020 r. zatrudniło 5 osób w wieku przedemerytalnym i emerytalnym.

2.3 Wsparcie przy tworzeniu przez środowiska lokalne wolontariatów międzypokoleniowych bądź nawiązanie bliższej współpracy z już istniejącymi.

W roku sprawozdawczym Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny w ramach realizacji ww. działania:

- organizował spotkania dziadków z wnukami zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Będzinie (4 spotkania – 1 senior);
- wykonał kartki świąteczne z okazji Świąt Wielkanocnych i Bożego Narodzenia, następnie przekazał je członkom Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Siewierzu oraz słuchaczom Uniwersytetu III Wieku w Siewierzu;
- współdziałał z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Siewierzu – wykonał i przekazał 130 stroików bożonarodzeniowych dla mieszkańców-seniorów gminy Siewierz;
- wychowankowie Ośrodka Wspierania Dziecka i Rodziny Filia w Czeladzi złożyli wizytę w Domu Pomocy Społecznej Senior im. Jana Kaczmarka w Czeladzi z okazji Dania Babci i Dziadka – dzieci składały pensjonariuszom życzenia oraz podarunki, miały też miejsce międzypokoleniowe gry i zabawy integracyjne.

Uczniowie Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Wojkowicach w 2020 r. realizowali program Aktywny Senior poprzez następujące działania:

- „Wojkowickie Studio Talentów” – realizacja projektu edukacyjnego dla uczniów wojkowickich szkół przy współdziale instytucji partnerskich, m.in. seniorów ze Stowarzyszenia AWS oraz uczniów i nauczycieli ZSOiT w Wojkowicach. W okresie listopad-grudzień 2020 r. przeprowadzono cykl warsztatów dla uczniów z zakresu kreatywnego pisania, tworzenia tekstów literackich. Uczniowie przygotowujący prace konkursowe, kontaktowali się on-line z seniorami w celu poszukiwania tematów i inspiracji do opowiadań z motywem miasta Wojkowice, ciekawych historii przekazywanych przez seniorów, które mogły być inspiracją literackiej wyobraźni. Celem

tego działania było stworzenie międzyszkolnej i międzypokoleniowej inicjatywy twórczej;

- II Piknik Integracyjny „Zdrowo i sportowo” – w sierpniu 2020 r. nauczyciele ZSOiT w Wojkowicach współorganizowali wraz z Stowarzyszeniem Aktywny Wojkowicki Senior Piknik Integracyjny, który odbył się na terenie Stadionu Miejskiego w Wojkowicach. W programie znalazło się wiele atrakcji, m.in: spacer z kijkami, gra w bule oraz speed ball, wspólne grillowanie, biesiada na kocykach, międzypokoleniowe wyścigi i wiele innych;
- Projekt „Aktywny Senior Województwa Śląskiego w czasach pandemii” realizowany w ramach zadania publicznego współfinansowanego ze środków Województwa Śląskiego w ramach małych grantów senioralnych. W związku ze stanem epidemii spowodowanej wystąpieniem wirusa Covid-19 niezbędne stało się wprowadzenie nowych form aktywizacji osób 60+ dostosowanych do obowiązującego reżimu sanitarnego, zrezygnowano z dotychczasowych form współpracy międzypokoleniowej. Ze względu na fakt, iż aktywność fizyczna wzmacnia odporność organizmu, seniorzy AWS postanowili jednak prowadzić bezpieczne zajęcia ruchowe na świeżym powietrzu w małych zespołach oraz indywidualną grę w speed balla. Jako, że Centrum Aktywności Seniora znajduje się w budynku ZSOiT, dyrektor szkoły uzgadniała z prezes stowarzyszenia AWS możliwe i dostosowane do reżimu sanitarnego formy aktywności dla osób starszych. Seniorzy w grupach do 5 osób korzystali z infrastruktury wokół szkoły: rozwijali umiejętność gry w speed ball, prowadzone były także warsztaty gry w bule żelowe, a następnie rozgrywano mecze. Działania motywowały seniorów do ciągłego dbania o siebie, podtrzymywały formę fizyczną i podnosiły komfort psychiczny osób starszych. Zajęcia związane z realizacją projektu „Aktywny Senior Województwa Śląskiego w czasach pandemii” realizowane były na terenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Wojkowicach. Działanie to miało na celu wspieranie osób starszych w podejmowaniu aktywności wzmacniających zdrowie fizyczne i psychiczne w czasach pandemii, utrwalenie dobrych kontaktów pomiędzy szkołą i organizacją senioralną oraz wzmocnienie więzi międzypokoleniowej.

I Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Będzinie w 2020 r. w ramach tworzenia warunków dla integracji wewnątrz i międzypokoleniowej osób starszych przy wykorzystaniu istniejących zasobów infrastruktury społecznej realizowało:

- VIII Noworoczny Koncert Talentów, który odbył się 19 lutego 2020 r. Koncertu wysłuchali seniorzy ze Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół I LO;
- spotkanie młodzieży klasy I podczas zajęć integracyjnych z absolwentem szkoły (matura 1957 rok), opowiadana była wówczas historia szkoły na przestrzeni lat;
- w okresie listopada i grudnia 2020 r. odbywały się indywidualne spotkania pracowników pracujących w czasie nauki zdalnej w budynku szkoły z emerytowanymi pracownikami szkoły, w czasie których przekazano kartki z życzeniami świątecznymi.

Także II Liceum Ogólnokształcące im. St. Wyspiańskiego w Będzinie w 2020 r. organizowało wydarzenia, na które zaproszone były osoby starsze:

- w lutym 2020 r. odbył się pokaz umiejętności artystycznych uczniów II LO w Teatrze im. Jana Dormana w Będzinie pt. „Igraszki z Diabłem”;
- w październiku 2020 r. odbył się pokaz umiejętności artystycznych uczniów II LO w Teatrze im. Jana Dormana w Będzinie pt. „Epitafium przyszłości”.

Nauczyciele III Liceum Ogólnokształcące im. C. K. Norwida w Będzinie podczas zajęć wychowawczych zachęcali i uwrażliwiali uczniów na potrzeby osób starszych w zakresie pomocy sąsiedzkiej oraz angażowania się w aktywności charytatywne, szczególnie w okresach przedświątecznych z uwzględnieniem zaleceń Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej tak, by nie narażać zdrowia seniorów oraz własnego stosując się do podstawowych zasad: noszenia maseczki, dezynfekcji rąk oraz zachowania bezpiecznego dystansu.

Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. Jana Pawła II w Siewierzu realizował zadania Programu poprzez:

- wolontariat szkolny – współpraca z Domem Seniora w Siewierzu, m.in. poprzez pisanie kartek świątecznych dla podopiecznych Domu Seniora;
- wsparcie osób starszych w uzyskiwaniu świadczeń społecznych – pomoc w wypełnianiu druków i wniosków o świadczenia socjalne, zdrowotne.

2.4 Udzielanie wsparcia w ich działalności lokalnym Klubom Seniora, Centrum Aktywności Seniora, Dziennemu Domowi Pomocy Społecznej, Klubom Integracyjnym.

W okresie sprawozdawczym Starostwo Powiatowe w Będzinie oraz powiatowe jednostki organizacyjne organizowały lub uczestniczyły w następujących przedsięwzięciach:

- Akcje profilaktyki i promocji zdrowia:
 - Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny w Będzinie uszył 150 maseczek ochronnych i przekazał je pensjonariuszom Domu Pomocy Społecznej w Będzinie;
 - Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Górniczej w 2020 r. realizował program pt. „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”. Spotkania miały miejsce podczas takich przedsięwzięć jak „Spotkanie ze Zdrowiem” z dnia 30 stycznia 2020 r. w NZOZ Centrum Medycznym „Syberka” oraz w Poradniach Specjalistycznych przy Powiatowym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Będzinie z dnia 18 lutego 2020 r., podczas których odbywały się indywidualne rozmowy oraz kolportaż dokumentów edukacyjnych. Program miał na celu propagowanie prozdrowotnych zachowań. Działaniami edukacyjnymi objęto ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem aktywnych seniorów. Podczas spotkania ze społecznością lokalną, którą w dużej mierze

stanowiły osoby starsze omawiano zasady zdrowego stylu życia, wolnego od używek, którego przestrzeganie pozwala uniknąć poważnych problemów zdrowotnych.

- Wydarzenia kulturalne, artystyczne, integracyjne kierowane do seniorów z terenu Powiatu Będzińskiego:
 - Walentynkowy Seans Filmowy - Wydział Promocji Powiatu w lutym 2020 r. zorganizował bezpłatny seans filmowy. W kinie „Nowość” w Będzinie wyświetlono film pt. „Pozycja obowiązkowa”. Inicjatywa miała zagwarantowaną obsługę fotograficzną, a każdy z uczestników otrzymał upominki w postaci gadżetów z logo Powiatu. Celem seansu filmowego było kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez aktywny odbiór sztuki filmowej oraz integracja mieszkańców. W wydarzeniu wzięło udział ok. 400 osób, z czego znaczną część stanowiły osoby starsze;
 - Dzień Kobiet w Klubie Seniora „Relaks” – 10 marca 2020 r. Starosta Będziński uczestniczył w spotkaniu z okazji Dnia Kobiet, które zorganizował Klub Seniora „Relaks”. Spotkanie miało zagwarantowaną obsługę fotograficzną dzięki Wydziałowi Promocji Powiatu, a każdy z uczestników otrzymał drobne upominki. Wydarzenie kulturalne miało zintegrować seniorów zamieszkałych na terenie Powiatu Będzińskiego, wzięło w nim udział ok. 60 osób;
 - Dzień Kobiet w Teatrze - Wydział Promocji Powiatu w marcu 2020 r. zorganizował bezpłatny spektakl teatralny Teatru bez Sceny pt. „Kłamstwo” w Teatrze Dzieci Zagłębia im. Jana Dormana w Będzinie. Inicjatywa miała zagwarantowaną obsługę fotograficzną, a każdy z uczestników otrzymał upominki w postaci zestawu do manicure. Wydarzenie miało na celu integrację seniorów zamieszkałych na terenie Powiatu Będzińskiego, wzbogacanie wiedzy, kształcenie postaw moralnych, rozwijanie wyobraźni, stymulowanie postawy twórczej. W wydarzeniu wzięło udział ok. 600 osób, z czego znaczną część stanowiły osoby starsze;
 - Wydział Polityki Społecznej w kwietniu 2020 r. zamieścił na stronie internetowej Powiatu Będzińskiego w zakładce Aktywny Senior sekcję AKTYWNY SENIOR W CZASIE EPIDEMII, gdzie osoby starsze mogły znaleźć różne propozycje spędzenia aktywnie czasu oraz zrelaksowania się podczas zagrożenia epidemiologicznego. Wśród propozycji były ćwiczenia przeznaczone dla seniorów, filmiki instruktażowe dotyczące prowadzenia ogrodu, muzyka relaksacyjna, e-wycieczki po polskich miejscowościach turystycznych. Działanie to miało na celu zachęcenie seniorów do dbania o swoje zdrowie psychiczne i fizyczne w czasie pandemii;
 - Powiatowy Konkurs Fotograficzny „Wakacje Seniora w czasie pandemii”.

Wydarzenie było przeznaczone dla seniorów z Powiatu Będzińskiego, wzięło w nim udział 20 osób. Rozstrzygnięcie konkursu miało miejsce w październiku 2020 r. Komisja Konkursowa z Przewodniczącym Wojciechem Borkowskim „Foto-Borkowscy” po zapoznaniu się z wszystkimi pracami podjęła decyzję, by przyznać:

I miejsce - Lidii Drózdź z Brzękowic Górnych za zdjęcia:

1. Remedium na koronawirusowe niepokoje - relaks wśród łąnów zbóż z wiankiem na głowie własnoręcznie uwitym z polnych kwiatów
2. Seniorzy w kabaretowej odsłonie - w maskach, ale teatralnych, podczas występu na plenerowym spotkaniu z okazji 5-lecia KS Brzękowice-Goląsza przekonywali widownię, że *wesołe jest życie staruszka*, a ruch to zdrowie
3. Akrobacje Senioritek - grupy kabaretowej działającej przy KS Brzękowice-Goląsza podczas premierowego występu
4. Pożegnanie z morzem w asyście Neptuna. *A mewy ósemki kreśliły, kreśliły...*

II miejsce - Marii Kłapacz z Będzina za zdjęcia:

1. Wypoczynek na działce
2. Ozdobna Pergola
3. Główne wejście na działkę
4. Piękny skalniak.

III miejsce - Józefie Sroce z Będzina za cykl fotografii „Tworzenie kroniki Klubu Seniora „Relaks”, pisanie wierszy i piosenek.”

Ze względu na zagrożenie epidemiologiczne w kraju, mając na uwadze zdrowie seniorów, nagrody rzeczowe w postaci sprzętu fotograficznego i pamiątkowe dyplomy zostały dostarczone zwycięzcom drogą pocztową. Regulamin Konkursu oraz jego wyniki zamieszczone zostały w zakładce Aktywny Senior na stronie internetowej Powiatu Będzińskiego. Na organizację Konkursu wydatkowano łącznie kwotę 1 168,00 zł.;

- Nagrody Starosty Będzińskiego za rok 2019 – w listopadzie 2020 r. odbyło się rozdanie nagród Starosty Będzińskiego za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej upowszechniania i ochrony kultury. Wśród laureatów była Pani Grażyna Stojek – zasłużona seniorka, przewodnicząca Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddziału Rejonowego w Będzinie. Celem przedsięwzięcia jest nagrodzenie działalności osób aktywnie zaangażowanych w życie kulturalne niezależnie od ich wieku oraz promocja Powiatu w Polsce oraz poza jej granicami;
- Wydział Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Będzinie 28 września 2020 r. zorganizował II Powiatowy Integracyjny Piknik Seniorów, który odbył się na terenie leśniczówki w Sarnowie. Piknik był formą wsparcia w trudnym czasie pandemii, kiedy seniorzy większość czasu spędzali w domu w obawie o swoje zdrowie. Taka forma integracji społecznej była niezbędna przez wzgląd na troskę o dobre samopoczucie i zdrowie psychiczne osób starszych. Na uczestników wydarzenia czekał gorący poczęstunek z grilla, a także muzyka grana na żywo. W pikniku wzięło udział ok. 80 osób, w tym przedstawiciele lokalnych związków i stowarzyszeń senioralnych. Piknik był imprezą plenerową, zorganizowaną zgodnie z obowiązującym reżimem sanitarnym. Każdy z uczestników wypełnił ankietę o swoim stanie zdrowia, zgodnie z zaleceniami miał założoną maseczkę oraz wykonany pomiar temperatury. Na organizację pikniku wydatkowano łącznie kwotę 5 000,00 zł.;

- Kalendarze dla seniorów - Wydział Promocji Powiatu zaprojektował kalendarze na rok 2021, a w grudniu 2020 r. rozpowszechnił je wśród przedstawicieli Klubów Seniora z Powiatu Będzińskiego. Zostało wydanych ok. 200 kalendarzy. Działanie to miało na celu promocję Powiatu Będzińskiego;
- Życzenia świąteczne dla seniorów – w grudniu 2020 r. Starosta Będziński udał się do przedstawicieli lokalnych kół seniora, stowarzyszeń i związków senioralnych w celu złożenia życzeń świątecznych. Spotkania odbyły się z zachowaniem reżimu sanitarnego. Dzięki Wydziałowi Promocji Powiatu inicjatywa miała zagwarantowaną obsługę fotograficzną, a każdy z uczestników otrzymał słodki upominek. Celem spotkania było wsparcie społeczne w okresie pandemii oraz integracja społeczności senioralnej w Powiecie. W wydarzeniu wzięło udział ok. 40 seniorów;
- Wydział Polityki Społecznej w grudniu 2020 r. zamieścił na stronie internetowej Powiatu Będzińskiego w zakładce Aktywny Senior sekcję ŚWIĘTA SENIORA W CZASIE PANDEMII, gdzie osoby starsze mogły znaleźć szereg aktywności związanych z okresem przedświątecznym. Wśród propozycji były filmiki instruktażowe o wykonywaniu świątecznych ozdób, przepisy świąteczne czy też kolędy do posłuchania. Działanie to miało pobudzić kreatywność i aktywność osób starszych korzystających z internetu;
- Wydział Polityki Społecznej w grudniu 2020 r. zamieścił na stronie internetowej Powiatu Będzińskiego w zakładce Aktywny Senior materiał dydaktyczny pt. NOWOCZESNY SENIOR PRZEWODNIK PO CYFROWYM ŚWIECIE, który stanowi poradnik dla osób starszych, jak bezpiecznie i mądrze poruszać się w internecie. Materiał ma za zadanie walkę z dyskryminacją seniorów w sieci ze względu na ich wiek i zachęcenie do aktywności w wirtualnym świecie.
- Działania związane z bezpieczeństwem osób starszych z terenu Powiatu Będzińskiego.
- Działania Policji Powiatowej w Będzinie:

Działania profilaktyczne prowadzone na rzecz bezpieczeństwa osób starszych – ze względu na panującą pandemię w 2020 r. działania te były niemożliwe do realizacji na szeroką skalę. Działalność profilaktyczna odbywała się w małych grupach, a często w formie indywidualnych pogadanek w takich miejscach jak targowiska, działki rekreacyjne, Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej, spółdzielnie mieszkaniowe. W trakcie spotkań poruszano przede wszystkim temat związany z metodami najczęściej wykorzystywanymi przez oszustów w celu wyłudzenia od osób starszych (metoda „na wnuczka” i „na policjanta”) oraz sprawy ogólnego bezpieczeństwa.

Policja Powiatowa w Będzinie w roku sprawozdawczym przekazała do wszystkich banków Powiatu Będzińskiego ulotki profilaktyczne, zawierające informacje i porady, jak nie dać się oszukać, skierowane do starszych klientów banku. Działanie to miało charakter prewencyjny i zapobiegający wyłudzeniom wobec seniorów.

Przez cały 2020 r. policjanci w dni targowe obecni byli na targowiskach zlokalizowanych w poszczególnych miejscowościach Powiatu Będzińskiego, gdzie odbywali rozmowy z osobami starszymi na temat zachowania ostrożności podczas zakupów oraz informowali gdzie mogą uzyskać pomoc w sytuacji kradzieży czy oszustwa.

- Działania Ośrodka Wspierania Dziecka i Rodziny:

Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny wprowadził w instytucjach opieki i jednostkach dostarczających usługi opiekuńcze procedury postępowania w przypadku występowania przemocy oraz nadużyć wobec osób starszych (gwarantowana jest pomoc prawna i psychologiczna). Ośrodek prowadził konsultacje w zakresie pomocy psychologiczno-terapeutycznej na temat konfliktów rodzinnych, problemów emocjonalnych, wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczych – w 2020 r. odbyły się 53 konsultacje dla 25. seniorów.

- Działania Powiatowego Rzecznika Konsumentów:

W dniu 18 lutego 2020 r. Rzecznik Konsumentów uczestniczyła w spotkaniu członków Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział w Będzinie. Podczas spotkania Rzecznik omówiła zagadnienia związane z bezpieczeństwem zakupów dokonywanych w sklepach stacjonarnych, a także na odległość i poza lokalem przedsiębiorstwa. Przedstawione zostały metody jakimi najczęściej posługują się nieuczciwi sprzedawcy, aby zawrzeć umowę z konsumentem. Zwrócono uwagę na konieczność zachowania szczególnej ostrożności zwłaszcza przez seniorów, którzy są najczęściej narażeni na tego rodzaju praktyki rynkowe podczas sprzedaży na prezentacjach, a także w trakcie domowych wizyt przedstawicieli handlowych ze szczególnym zwróceniem uwagi na umowy energetyczne w ramach zmiany sprzedawcy energii. Rzecznik wskazała jak unikać zagrożeń istniejących podczas zawierania umów zarówno sprzedaży, jak i o świadczenie usług, a także co należy zrobić, gdy niekorzystna dla konsumenta umowa została już zawarta. Uczestnikom spotkania zostały wręczone broszury „Mądry Senior Konsument przed szkodą”. W spotkaniu uczestniczyło ok. 80. seniorów.

W trakcie udzielania indywidualnych porad w Biurze Rzecznika Praw Konsumenta, udostępniano seniorom opracowaną w 2019 r. przy współpracy z Wydziałem Promocji Powiatu broszurę „Mądry Senior Konsument przed szkodą” jak również inne broszury i publikacje z zakresu problematyki konsumenckiej w sprawach telekomunikacyjnych, bankowych, ubezpieczeniowych, energetycznych, turystycznych. Powyższe materiały mają charakter edukacyjny i służą pogłębianiu wiedzy i świadomości osób starszych w zakresie przysługujących im praw konsumenckich.

2.5 Zakładka informacyjna na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Będzinie pod nazwą „Aktywny Senior” (dawniej „Echo Seniora”).

W 2020 r. zmieniono nazwę zakładki „Echo Seniora” na stronie internetowej Powiatu Będzińskiego na „Aktywny Senior” oraz szatę graficzną zgodnie z wyglądem loga Programu. Zakładka została zaktualizowana i zamieszczono na niej poprawiony formularz, potrzebny do wyrobienia karty „AS - Aktywnego Seniora”, aktualną Klauzulę Informacyjną dotyczącą przetwarzania danych osobowych, aktualny Katalog ulg i zniżek do karty „AS – Aktywnego Seniora”, a także sprawozdanie z realizacji programu „AS - Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023” za rok 2019.

Rok 2020 utrudnił kontakt bezpośredni z seniorami, w związku z czym w zakładce „Aktywny Senior” pojawiły się nowe sekcje z materiałami przeznaczonymi dla seniorów odwiedzających stronę internetową Powiatu Będzińskiego. Działanie to miało na celu dotarcie do jak najszerszego grona osób starszych bez narażania ich na niebezpieczeństwo utraty zdrowia w czasach pandemii. W roku sprawozdawczym w zakładce „Aktywny Senior” znalazły się sekcje: Aktywny Senior w czasie epidemii, Powiatowy Konkurs Fotograficzny „Wakacje Seniora w czasie pandemii”, Święta Seniora w czasie pandemii, Nowoczesny Senior Przewodnik po Cyfrowym Świecie.

Ponadto Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. Jana Pawła II w Siewierzu na swojej stronie internetowej zamieścił odnośnik interaktywny do programu „AS – Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023” celem promocji Programu wśród społeczności szkolnej i lokalnej.

2.6 Wsparcie dla tworzenia lub działalności lokalnych Uniwersytetów Trzeciego Wieku/Akademii Twórczego Rozwoju Seniora i Wnuka.

Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. Jana Pawła II w Siewierzu współpracował z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Siewierzu poprzez udział w wykładach organizowanych przez tenże Uniwersytet:

- 16 września 2020 r. uczniowie brali udział w wykładzie dendrologa p. Janusza Bargieły nt.: „Czy lasy i łąki mogą uzdrowić nasze ciało i duszę”, który odbył się w przestrzeni Parku Miejskiego w Siewierzu w części edukacyjnej;
- dyrektor ZSOiT w Siewierzu jest członkiem rady programowej UTW w Siewierzu.

Ponadto Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Czeladzi na stałe współpracuje z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Czeladzi.

2.7 Karta „AS-Aktywnego Seniora” – statystyka w 2020 r.

Wraz z uchwaleniem programu „AS – Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019–2023” wprowadzono karty „AS – Aktywnego Seniora”, które upoważniają do uzyskania zniżek na usługi od partnerów Programu. Beneficjentem Karty może być każda osoba, która ukończyła 60. rok życia oraz jest mieszkańcem Powiatu Będzińskiego. Karta „AS – Aktywnego Seniora” wydawana jest nieodpłatnie każdemu seniorowi. Chętni do wyrobienia Karty mogą przychodzić bezpośrednio do Wydziału Polityki Społecznej, gdzie pracownicy udzielają pomocy przy złożeniu wniosku, a Karta zostaje wydana na miejscu.

W 2020 r. wydano 150 kart „AS – Aktywnego Seniora”, a od początku funkcjonowania Programu, tj. od 11 kwietnia 2019 r. do 31 grudnia 2020 r. wydano ich 1075. Poniższa tabela przedstawia zestawienie liczby złożonych wniosków o wydanie Karty z podziałem na płeć.

Tabela nr 3. Zestawienie liczby złożonych wniosków o wydanie karty „AS-Aktywnego Seniora” w 2020 r.

Wnioski	Liczba wniosków		
	ogółem	kobiet	mężczyzn
Wnioski o wydanie Karty	150	105	45
w tym			
Wydane Karty	150	105	45
Nieodebrane Karty	0	0	0
Wydane duplikaty Karty	0	0	0
Odmowy wydania Karty*	0	0	0

Źródło: Opracowano na podstawie dokumentacji Wydziału Polityki Społecznej.

W roku 2020 najwięcej chętnych do udziału w Programie pochodziło z gminy Będzin, natomiast najmniej Kart wydano dla seniorów mieszkających w gminie Mierzęcice. Zestawienie liczby wydanych Kart z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Będzińskiego w 2020 r. przedstawia tabela nr 4.

Tabela nr 4. Zestawienie liczby wydanych kart „AS – Aktywnego Seniora” z podziałem na gminy Powiatu Będzińskiego w 2020 r.

Wnioski	Liczba wniosków		
	ogółem	kobiet	mężczyzn
Wnioski o wydanie karty	150	105	45
w tym			
Będzin	87	60	27
Bobrowniki	8	6	2
Czeladź	6	4	2
Mierzęcice	1	1	0

Psary	7	5	2
Siewierz	6	4	2
Sławków	9	5	4
Wojkowice	26	20	6

Źródło: Opracowano na podstawie dokumentacji Wydziału Polityki Społecznej.

* Odmowa wydania karty „AS – Aktywnego Seniora” jest spowodowana niespełnieniem kryteriów Regulaminu ubiegania się o wydanie karty „AS – Aktywnego Seniora”, tj. gdy wnioskodawca nie ukończył 60. roku życia lub nie jest mieszkańcem Powiatu Będzińskiego.

Zestawienie partnerów programu „AS – Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019–2023”, którzy figurują w Katalogu ulg i zniżek do karty „AS – Aktywnego Seniora” w 2020 roku.

Partnerzy Programu ujęci są w Katalogu ulg i zniżek do karty „AS – Aktywnego Seniora”, który można pobrać w formie papierowej broszury w Wydziale Polityki Społecznej oraz w formie elektronicznej na stronie internetowej Powiatu Będzińskiego w zakładce „Aktywny Senior”. W okresie od kwietnia 2019 r. do 31 grudnia 2020 r. Powiat Będziński zawarł 43 porozumienia z partnerami z terenu całego kraju. Zestawienie partnerów, którzy przystąpili do Programu przedstawia tabela nr 6.

Tabela nr 6. Zestawienie porozumień zawartych z firmami/przedsiębiorcami a Powiatem Będzińskim w ramach programu „AS – Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019 – 2023”.

Lp	Nazwa partnera	Miejscowość siedziby
1	Akademia Sztuki Kulinarnej ANMARK	Czeladź
2	Restauracja Staromieyska	Będzin
3	Restauracja & Grill Szafranowy Dwór	Czeladź
4	Restauracja „Fenix”	Przeczycze
5	Catering LIVINIO KOMPLEKSOWE USŁUGI CATERINGOWE	Dąbrowa Górnicza
6	Przedsiębiorstwo Uzdrowisko Ciechocinek S. A.	Ciechocinek
7	Dom Zdrowia Lila Medical Spa Sp. z o. o.	Ciechocinek
8	Uzdrowisko Kraków Swoszowice Sp. z o. o.	Kraków
9	Ośrodek Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy POLANIKA	Chrusty
10	Hotel Milena	Milówka
11	Ośrodek Wypoczynkowy „Zakopiec”	Zakopane
12	Ośrodek Wypoczynkowy TRZY KORONY	Jastrzębia Góra
13	Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy „ONDRASZEK”	Ustroń
14	Uzdrowisko Wysowa S. A.	Wysowa-Zdrój
15	Arka Vitae S. A. Ośrodek Magnolia, Ośrodek Tulipan	Ustroń
16	Hotel Montis	Sucha Beskidzka
17	VitaSUN Biuro Turystyczne	Będzin
18	ALFA TOUR Biuro Podróży Sp. j.	Poznań
19	Geisha Studio Stylizacji i Urody	Będzin

20	Salon Kosmetyczny WENUS	Psary
21	Powiatowe Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego	Będzin
22	Instytut Kreatywności i Biznesu	Tarnowskie Góry
23	Kancelaria Radcy Prawnego Paweł Wierzbicki	Sosnowiec
24	FIZJO-MED. Usługi Rehabilitacyjne Salon Medyczny	Czeladź
25	Centrum Dentystyczno-Lekarskie PROMEDICA	Będzin
26	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PRIMUS”	Burdzowice
27	Zakład Optyczny Usługowo-Handlowy Łazarowicz Włodzimierz	Będzin
28	Śląskie Laboratoria Analityczne Sp. z o. o.	Będzin
29	Centrum Dietetyczne NATURHOUSE	Będzin
30	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Tarabuła-Dent	Będzin
31	Remat Med. Sp. z o. o.	Wojkowice
32	Serwis Samochodowy „Ancar” Marcin Dubiel	Będzin
33	CENTRUM OPAŁU BRODA-TRANS	Będzin
34	Zakład Produkcji Zniczy „ANDRUS”	Będzin
35	FOTO BORKOWSCY	Będzin
36	ERGO Marek Rokicki	Sosnowiec
37	AUTOGUTEK AUTO KOMIS MARIUSZ BINKOWSKI	Będzin
38	Z. H. U. OMAX Zegarmistrz Będzin	Będzin
39	Ośrodek Sportu i Rekreacji	Będzin
40	Millenium Centrum Sportu	Czeladź
41	Centrum Rekreacyjno-Sportowe GYM EL TORO	Sosnowiec
42	Kino „NOWOŚĆ”	Będzin
43	Teatr Dzieci Zagłębia	Będzin

Źródło: Opracowano na podstawie dokumentacji Wydziału Polityki Społecznej.

III. Podsumowanie

Seniorzy to grupa społeczna, o którą należy dbać w szczególny sposób. Faktem jest, iż społeczeństwo się starzeje, w związku z czym przybywa osób w wieku emerytalnym. Żeby wyjść naprzeciw rosnącym potrzebom osób starszych należy podejmować działania prowadzące do zwiększenia ich aktywności społecznej. Takie zadanie ma pełnić realizacja programu „AS – Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019–2023”.

Osoby starsze narażone są na wykluczenie społeczne oraz zawodowe ze względu na ageizm czy niepełnosprawność. Seniorzy często potrzebują pomocy w sprawach życia codziennego, wsparcia w zakresie ochrony zdrowia, leczenia, a nawet kontaktu z drugim człowiekiem. Jednocześnie w grupie tej jest ogromny kapitał, którym jest duża wiedza i doświadczenie życiowe. Program ma na celu uwolnić ten potencjał poprzez zachęcenie do zwiększenia aktywności w różnych dziedzinach życia, np. społecznej, zawodowej, kulturowej.

Samorząd terytorialny wraz z organizacjami współpracującymi ma za zadanie zapewnić odpowiednią opiekę oraz zaktywizować osoby starsze do działania, pomimo wieku.

Aby działania dotyczące seniorów były rzeczywiste i efektywne powinny wpisywać się w oczekiwania seniorów zamieszkujących Powiat Będziński. Niezbędne są także zabezpieczone na ten cel środki finansowe, a także współpraca między jednostkami powiatowymi, którym powinien przyświecać wspólny cel – zapewnić seniorom możliwość godnego i zdrowego starzenia się. Sytuacja finansowa seniorów często jest trudna i niesatysfakcjonująca, dlatego też wszelkie działania Powiatu do nich skierowane, powinny być nieodpłatne, by nie ograniczać ich dostępności.

Rok 2020 był szczególnie trudny ze względu na panującą pandemię wirusa Covid-19, która wpłynęła negatywnie na ludzi w każdym wieku, a szczególnie na seniorów jako grupę społeczną najbardziej narażoną na zarażenie i związane z tym powikłania. Kontakt z osobami starszymi musiał zostać mocno ograniczony, wiele planowanych przedsięwzięć nie udało się zrealizować, a inne musiały zostać zmodyfikowane i dostosowane do sytuacji panującej w kraju. Jednak zrealizowane w 2020 roku działania Starostwa Powiatowego w Będzinie oraz jego jednostek zdobyły uznanie wśród najstarszych mieszkańców Powiatu. Realizacja działań w ramach Programu w 2020 r. oparta była na 3 filarach – bezpieczeństwie, integracji i aktywności seniorów.

Podsumowanie realizacji programu „AS – Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019–2023” w 2020 roku potwierdza, iż ma on rzeczywisty wpływ na aktywne i godne starzenie się mieszkańców naszego Powiatu, że nie są pozostawiani bez pomocy i wsparcia ze strony instytucji. Działania zawarte w Programie pomogły przełamać wiele barier kulturowych i ekonomicznych, poprawiły komfort życia wielu mieszkańców, wsparły integrację między i wewnątrzpokoleniową, a także pomogły zrozumieć samym seniorom i osobom w ich otoczeniu z czym wiąże się starość. Program dzięki zapewnieniu różnych form wsparcia dla osób starszych kształtuje pozytywny wizerunek seniorów w Powiecie Będzińskim.